

Rakvere Õpetajate Seminarist Rakvere Kutsekeskkoolini

Sajandi algul lõppesid siin põllud ja algas linnalähedane mets, kus kõrgusid taeva poole kaunid männid. See oli linna maa, millest linnavolikogu otsustas 1910. a. märtsis eraldada tasuta neli tiinu maad tulevasele õpetajate seminarile. Pärast pikki otsinguid ja kõhklusi otsustasid Vene keisririigi ametnikud seda võimalust kasutada. Keerukad möödunud ajad on siia oma jälje jätnud ja edasipürgivale elule palju väärtuslikku andnud.

1913. aasta sügisel algasid ehitustööd ja 1915. aasta sügisel võis uus kool uut õppeaastat alustada oma majas. Enne elati ja töötati Tartu tänavas majaomanik Stroinovskilt renditud hoones.

Rakvere Õpetajate Seminar (RÕS) tegevust võib vaadelda kolmeetapilisena.

I 1912—1918 — Vene impeeriumi aegne venekeelne ja -meelne RÕS, kus tärkas karmidest keeldudest hoolimata eestimeelsus ja eesti-keelsus. Direktorid olid Aleksander Orlovski 1912—1917 ja Aleksander Akontšenkov 1917—1918.

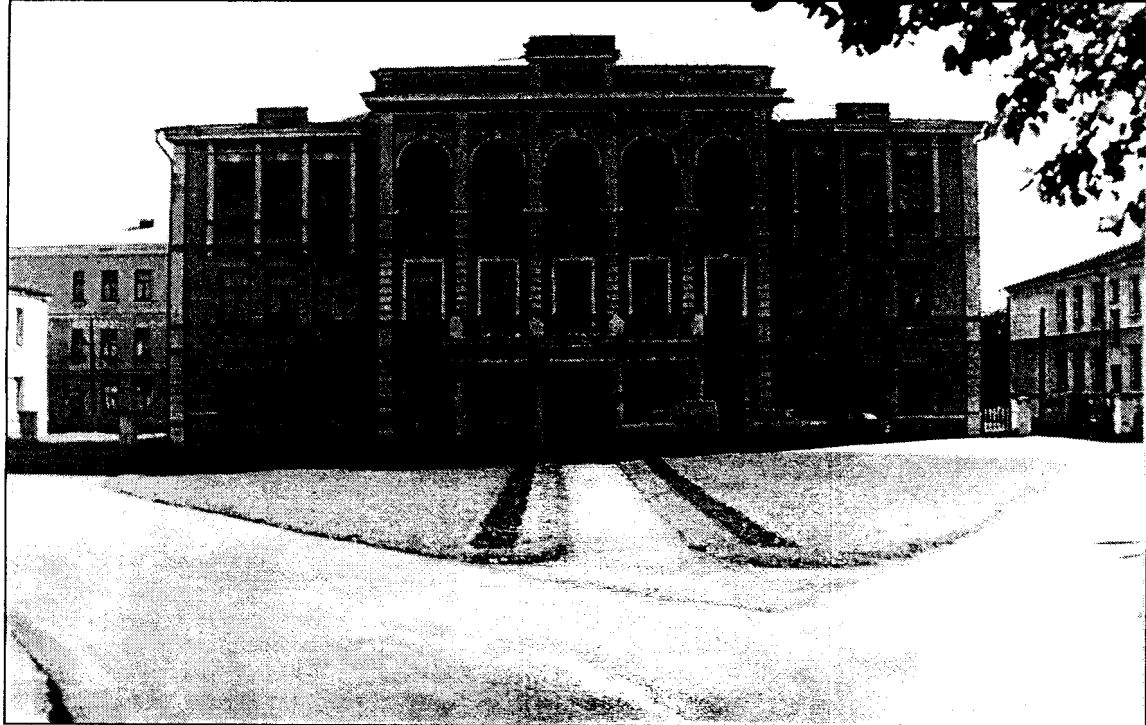
II 1919—1932 — Eesti Vabariigi aegne RÕS, algas iseseisva rahvusriigi kultuuri, hariduse ja pedagoogilise mõtte kiire areng, mis kandus kooli kasvandike kaudu peaaegu igasse Eestimaa nurka. Direktorid olid Voldemar Raam 1919—1923 ja 1928—1932, Gustav Rosenberg 1923—1925 ning Nikolai Rikken 1925—1928.

III 1945—1957 — nõukogude okupatsiooni aegne RÕS, hilisem Rakvere Pedagoogiline Kool, mis asus täitma keerukat sõja-aastatel tekkinud lünka rahvuslikus intelligentsis, toetudes viisalt säilinud pedagoogidele ja rikkalikele kogemustele, suhtudes samal ajal võimalikult külmalt naiivsetesse ja vaenulikesse nõukogude surveavaldustesse ja repressioonidesse. Direktorid olid Voldemar Raam 1945—1946, Pear Rootalu (direktori kt.) 1946—1947, Jaan Kurm 1947—1950 ja Jüri Kipper 1950—1957.

Oma meele, vaimu ja missioonitundega on sellest majast antud eesti rahva hariduspõllule hindamatut täiendust, vaimuvalgust, millele toetub meie tänane päev. Seda on jätkunud nii kodumaale kui ka võõrsile. Siin on õppinud rahvavalgustajaks 1754 inimest. Nimekamad neist on Villem Raam — kunstiteadlane, Herbert Salu — kirjanik ja kirjandusteadlane, Enn Saluveer — pedagoogikateadlane, Riho Lahi — pedagoog, kirjanik-ajakirjanik, kunstnik, Rein Kolde — pedagoogikaülikooli õppejõud ja paljud teised. Paljud kunagistest lõpetajatest on juba manalateele läinud ja viimasedki on pensioniikka jõudmas.

Mis jääb, on kaalukas osa meie kultuuriloos, see elab ja loob.

Probleemiderohked ja vastuolulisemad ajad koolimaja oleviku ja tuleviku suhtes olid detsembrist

1917 septembrini 1920 ja juunist 1932 16. septembrini 1947, mil kasutasid, kohandasid ja kulutasid ruume, uksi ja treppe mitme võimu sõjaväeosad.

Neid jälgi on veel tänapäevalgi võimalik näha. Kooli varad kanti korduvalt laiali, need hävisid. Hooneitel puudus heatahtlik ja hoolitsev peremees. 18 aasta jooksul sündis siin nii head kui ka halba, millest kõnelevad tummalt üksnes selle maja massiivsed seinad. On säilinud siiski üksikuid mälestusi neist päevist. Sõjajärgse seminari esimesed õpilased mäletavad, et peahoonet oli kasutatud väga mitmel otstarbel, sealhulgas isegi hobuste majutamiseks, mida kinnitasid remondi ja korrastuse käigus avastatud leiud.

Et möödunud paremini mõista, on kodukohta kultuuriloo edasine täiustamine ja mälestuste talletamine igati teretulnud. Kool sai oma poolvaremetes hooned tagasi 1947. aasta juulis. Suure vaimustuse ja armastusega asuti ihaldatud koolimaja taastama, millesse kaasati kogu koolipere võimed ja oskused.

Lühikese aja jooksul olid hooned töö- ja elamiskõlblikud. Loodi õppebaas, parandati olmetingimusi. Õpilaste maksimaalne arv tõu-

sis tippaastal isegi üle poole tuhande. Ilma eelnevata poleks ka järgnevat.

Siin elas ja töötas aastail 1956—1981 Rakvere Internaatkooli pere ja vahepeal ka Rakvere Sanatoorne Metsakool. Kool loodi selleks, et riigi kulul koolitada neid lapsi, kel kodune hooldus ebapiisav või vanemad oma erialase tööga väga hõivatud. Nimetati neid koole naljatamisi ka Hruštšovi koolideks, sest tema valitsemisajal loodi selliseid hulganisti. Algul leiti selleks vahendeid piisavalt, kuid hiljem kuivasid need kokku ja vanemad pidid lisa maksma. Kuid tuli aeg, mil sellestki ei piisanud.

Huvitavad ja kodulembesed olid aastad, mil enam kui pool tuhat noort sai siit kodusoojust, teadmiste lisa, suhtlemis- ja tööoskusi ning elutuul nad taas laiali pildus. Osa kooli kasvandikest on küll hiljem meenu tanud, et neid vapustas algul päevaplaan, mis meenutas teatud määral kasarmukorda. Sellega harjuti ja paljud leiavad, et seegi oli vajalik.

Töö algas tonase pedagoogilise kooli lammutamise ja uue kooli loomisega. Tuli anda ruumi uute väärtuste sünniks. Kurb tööde on sellistel puhkudel paraku praktika, et vana kaotami-

sel läheb kaduma ka väärtuslikku, mida hiljem üksikute terade haaval pütakse taas leida. Direktorid olid neil aastail Jüri Kippel 1956—1957, Ants Sillar 1957—1974 ja Tiit Aruste 1974—1981.

Sellestki koolist on sirgunud hulgaliselt mainekaid ja tänases elus silmapaistvaid kultuuri-, haridus- ja majandustegelasi: Ene Mikhelson — kirjanik, Arvo Iho — filmirežissöör, Jaan Kõrgesaar — TÜ professor, Sulev Kannike — TÜ õppejõud, Roman Baskin — lavastaja, Külli Kaasik-Pedak — Riikliku Pensioniameti juhataja, Anu Oisars-Laido — Riigikogu kantseleijuhataja asetäitja.

Loetelust ei tohi järeelda, et sellest väljajäänud ei vääri tunnustust. Vastupidi, see kooslus, mis sai alguse koolipingist, jätkub, on pidevas arengus meie elus. See on väärt, et neid aegu ja sündmusi talletada. Tore on teada saada oma kunagiste kaaslaste elust, saatuses, see on ju elukooli ajalugu. Selle üle on esmalt õigus otsustada neil, kelle pärisosa see on.

Ülo Torm,
sõjajärgne seminarist ja Rakvere
Internaatkooli töötaja selle
loomisel